

Олександр Любченко

*викладач юридичних дисциплін Аграрного коледжу управління і права
Полтавської державної аграрної академії, lyubchenko.alexander@gmail.com*

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Україна має стародавню історію державного будівництва. Витоки українського конституціоналізму починаються ще з 1710 року, коли гетьманом Филипом Орликом була розроблена і прийнята перша українська конституція, в якій вже закладалася ідея поділу влад, виборність посадових осіб. В історії українського конституціоналізму були демократичні проекти Георгія Андрузського, Михайла Драгоманова, предконституційні акти Центральної Ради, тобто Універсали. Було декілька радянських конституцій. Але тільки Конституція України 1996 року є дійсно актом, який втілює прагнення українського народу до свободи, демократії, добробуту. Саме вона вперше втілює так ґрунтовно принцип народовладдя, проголошує, що людина, її життя, честь і гідність визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю. Історія українського конституціоналізму ще не знала такої Конституції, в якій би третина тексту була присвячена правам і свободам людини і громадянина, в якій би так чітко були втілені міжнародно-правові стандарти прав людини. І це головне.

Досить тяжко йшов конституційний процес. Всі пам'ятають, які були складнощі. Треба було не тільки концептуально визначитись з тим, що ми бажаємо побудувати на теренах України, а й злагоди різних політичних сил щодо стратегії і тактики державотворення, його головних напрямків. Були і є різні позиції відносно форми правління, державного устрою, побудови майбутнього парламенту. Безумовно, не все ми тоді змогли вирішити. Конституція носить компромісний характер. Інакшою вона й не могла бути, оскільки мова йшла про принципово новий конституційний текст, якого ще

не знала історія України. І держава, і суспільство знаходились на перехідному етапі, який продовжується і тепер.

Конституція визрівала на ґрунтовних наукових розробках. Верховною Радою була прийнята Концепція нової Конституції, в якій знайшли втілення основоположні ідеї світового конституціоналізму, що лягло в основу майбутнього Основного Закону. В Конституції України 1996 р. ємко закріплені сучасні основи конституційного ладу нашої держави. Демократичний вектор розвитку українського суспільства чітко втілений в приписах перших розділів Конституції. Це й правова, соціальна, демократична держава, народовладдя, поділ влад, політичний і ідеологічний плюралізм, пріоритет прав особи. Конституція у нас демократична, її різні проекти неодноразово обговорювалися населенням, органами державної влади, місцевого самоврядування. В Конституційну Комісію, створену на демократичних засадах, надійшли десятки тисяч зауважень і пропозицій. Це свідчить про прагнення наших людей побудувати в Україні державність на демократичних засадах. І це ми не можемо відкидати чи ігнорувати. В результаті Конституційна комісія в проекті Конституції максимально врахувала суспільну думку. В системі злагоди працювали всі державні інституції, і Верховна Рада, і Президент України, інші органи. Головна ціль – прийняти якісну Конституцію, яка б відповідала європейським і світовим зразкам. Вважаю, що нам вдалося 28 червня 1996 року прийняти Конституцію, в основу якої покладені права людини і громадянина. І тут між парламентом і Президентом не було і немає ніяких розбіжностей. Забезпечити права особи – це головне. Але й головне – розробити стратегію їх реалізації на практиці. Знайти для цього економічні, соціальні, матеріальні та інші ресурси. Прийняття Конституції України не призупинило конституційний процес. Він продовжується, але на якісно новому рівні, з урахуванням нових політико-правових реалій.